

अनेकांत एज्युकेशन सोसायटीचे,
तुळजाराम चतुरचंद महाविद्यालय, बारामती
मराठी विभाग

तृतीय वर्ष कला(T.Y.B.A.)
मराठी (विशेष स्तरपेपर 4)
भाषा विज्ञान s4

पुनर्रचित अभ्यासक्रम आराखडा

2021 2022 पासून

भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे:-

- 1)भाषेचे स्वरूप, कार्य, भाषेच्या अभ्यासाचे महत्त्व जाणून घेणे .
- 2) भाषेच्या अभ्यासाची अंगे जाणून घेणे .
- 3) भाषाभ्यासाच्या पद्धती ,वेगळेपण आणि महत्त्व जाणून घेणे .
- 4)स्वननिर्मिती प्रक्रिया समजावून घेणे .
- 5)वागेंद्रियाची रचना ,कार्य समजावून घेणे .
- 6)स्वनिम संकल्पना व मराठीच्या स्वनिम व्यवस्थेची माहिती घेणे.
- 7) रूपीम संकल्पना आणि मराठीच्या रूपीम व्यवस्थेची माहिती घेणे .
- 8)मराठीच्या संदर्भात वाक्यविन्यास आणि अर्थविन्यास संकल्पनेचा परिचय करून घेणे .
- 9) ऐतिहासिक भाषाअभ्यास पद्धतीचे स्वरूप व महत्त्व लक्षात घेणे.
- 10) भाषा कुलाची संकल्पना जाणून घेऊन मराठीचा उत्पत्तीचा आढावा घेणे.
- 11) भाषा म्हणून मराठीच्या वाटचालीचा ऐतिहासिक आढावा घेणे.

- 1)भाषेचे स्वरूप कार्य यांचा परिचय होईल.
- 2) भाषा अभ्यासाची अंगे आणि पद्धती लक्षात येतील
- 3)स्वननिर्मितीप्रक्रिया लक्षात येईल.
- 4) वागेंद्रियाची रचना व कार्य समजेल
- 5) स्वनिमसंकल्पना व मराठीची स्वनिम व्यवस्था याविषयी माहिती होईल.
- 6)रूपीम संकल्पना आणि मराठीच्या रूपीम व्यवस्थेची माहिती होईल.
- 7)मराठीच्या संदर्भात वाक्यविन्यास आणि अर्थविन्यास संकल्पनेचा परिचय होईल .
- 8)ऐतिहासिक भाषाअभ्यास पद्धतीचे स्वरूप व महत्त्व लक्षात येईल.
- 9)भाषा कुलाची संकल्पना व मराठीच्या उत्पत्तीचा परिचय होईल.
- 10) मराठी भाषेच्या वाटचालीचा ऐतिहासिक आढाव्याचा परिचय होईल.

प्रथम सत्र

एकूण तासिका 48

1)

भाषेचे स्वरूप ,मानवेतर जीवनातील संदेशन ,भाषेची लक्षणे ,भाषेच्या अभ्यासाची अंगे ,भाषा अभ्यास पद्धती- वर्णनात्मक भाषाभ्यास, ऐतिहासिक भाषाभ्यास ,तौलनिक भाषाभ्यास, समाजभाषाविज्ञान

2)

ऐतिहासिक भाषा अभ्यास पद्धती ,सर विल्यम जोन्स यांचा सिद्धांत,ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप ,भाषा कुलाची संकल्पना, जगातील प्रमुख भाषाकुळे ,इंडो-युरोपियन भाषा कुळ ,

3)

आर्य भाषा व मराठी भाषा,होर्नर्ले यांचा अंतर वर्तुळ बहिरवर्तुळ सिद्धांत,सुनितीकुमार चतर्जी यांचे मत, वैद्य गुणे वाद,अर्थ परिवर्तन आणि समाज परिवर्तन

4)

मराठी भाषेची उत्पत्ती:- मराठी भाषेची उत्पत्ती संबंधी साधने ,मराठी भाषेची उत्पत्ती संबंधी विविध सिद्धांत, मराठीचे कालिक भेद याचा थोडक्यात परिचय.

द्वितीय सत्र

एकूण तासिका 48

1)

स्वन विज्ञान आणि स्वन निर्मिती :वागेंद्रियाची रचना व कार्य, स्वरांचे स्वरूप, लक्षणे,प्रकार .व्यंजनांचे स्वरूप ,लक्षणे ,प्रकार

2)

स्वनिम विचार: स्वन- स्वनिम -स्वनांतर संकल्पना ,स्वनीम निश्चितीची तत्वे, विनियोग संकल्पनेचा स्थूल परिचय, मराठी स्वनिम व्यवस्थेची रूपरेषा, स्वरस्वनिम, व्यंजनस्वनिम अर्धस्वर स्वनिम यांचे वर्गीकरण.

रूपीम विचार: रूपीमाचे तत्त्व, रुपिका -रूपीम- रूपीकांतर संकल्पना- रूपीमाचे प्रकार - आशयबोधक रूपीम, कार्यकर रूपीम,

3)

वाक्य विचार :-वाक्यविन्यान संकल्पना मराठीतील वाक्यविन्यास व्यवस्था ,वाक्याचे घटक

4)

अर्थ विचार:- अर्थ ही संकल्पना, अर्थाचे विविध प्रकार,

संदर्भ ग्रंथ:

1)वर्णनात्मक भाषाविज्ञान :स्वरूप

आणि पद्धती- संपादक: डॉ

.काळे, डॉ. सोमण

- 2)भाषाविज्ञान परिचय: डॉ
मालशे, डॉ.सोमण, डॉ.पुंडे
- 3)वर्णनात्मक भाषाविज्ञान: डॉ लीला
गोविलकर
- 4)मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान:
डॉ.महेंद्र कदम
- 5)मराठीचा भाषिक अभ्यास:डॉ. मु.
श्री. कानडे
- 6)सुलभ भाषाविज्ञान :डॉ.पुंडे
- 7)सामाजिक भाषाविज्ञान: संपा:
जयश्री पाटणकर 8)ऐतिहासिक
भाषाशास्त्र :र.रा.गोसावी
- 9)भाषाविज्ञान वर्णनात्मक व
ऐतिहासिक: संपादक:
मालशे ,इनामदार ,सोमण